

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institudam ad cat olicarum partium: proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az állatok katolikuskok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsékben.

Képviselő urak, mit csinálnak?

(*) Egy hónappal ezelőtt, a parlamenti szünet kezdetén vetették fel ezt a kérdést a koalíció táborában legloyalisabban viselkedő pártnak, a néppártnak lapjai és ma, a szünet négy hete után újra csak azt kell kérdeznünk: „Képviselő urak, mit csinálnak?” Bővített kérdő mondat alakjában: „Koalíciós képviselő urak, miért nem csinálnak önök semmit? — Nagyítóüveg alatt is kisdéd ellentáborunk, lám, dolgozik, dolgozik és dolgozik, mintha ma is úgy fizetnék, mint Kristóffy korában. A szociáldemokraták agítálnak gyűléseiken és lapjaikban, a fővárosban és a vidéken, röpiratokban és a szakszervezetekben, a — cauis a non canendo — társadalomtudományosak se restek (már a világ teremtesét, nemcsak a béke megteremtését foglalják le maguknak), a haladók dettó s az öszabadelvték is mozgolódnak. Sőt még a koalícióhoz tartozó bus lengyelek s egyéb Zoltánok, Bölvös Károlyok és Ugron Zoltánok is pattognak a kormány ellen, hogy Bánffy-nak is öröme telik benne, csak a koalíciós kormányt támogató képviselő urak nem mozgolódnak. A miniszteriumokban foly a munka serényen. Készülnek a közgazdasági, ipar- és keres-

kedelem-, a sajtóügyi és egyéb fontos törvényjavaslatok s amely miniszter véletlenül pihenni bátorodik, pár napig, hát dolgozik helyette: az államtitkárja — csak épen a koalíciós kormányt támogató képviselőkről nincs hír. Hol vannak? Élnek e még? S ha valahol élnek, mit csinálnak? Pihennek s a jó Istenre, meg a hatalmas kormányra bízzák az ország ügyeit?

Sok fáradságos dolguk eddig nem volt a képviselő uraknak. Mitől pihennek tehát? Szavaztak, mert az ország érdekében üdvösebbnek nem tehettek, punktum. Hát ezeket a szavazatokat eddig már bőségesen kipihenhették. Arattak, akiknek birtokuk van? Kívánunk nekik új aratást és gabonaárakat, — de most, aratás után, mégis csak mozoghatnának már és kiirhatnák a lapokban, hogy melykik hol és mikor tart beszámolót?

Beszámolót? Hát igaz, sokról nem számolhat be egy képviselő sem az új képviselőház két havi munkája után, de hát a „beszámoló” itt csak a megszokott forma volna. A lényege pedig abban állana, hogy a kormányt támogató képviselők választói gyűlésein — tehát az ország színe előtt — vessék vissza azokat a gyalázatos támadásokat, melyeket a nemzet-

közök, haladók és egyéb férfak intéznek hetek óta a kormány, az ország, a nép legszenlebb érdekei ellen.

Ezért kérjük újra: képviselő urak, mit csinálnak? Hát ha már augusztusban nem csináltak is semmit, legalább szeptemberben csináljanak valamit, a parlamenti szünet második és kritikusatb hónapjában. Jelenjenek meg választóik előtt, magyarázzák meg a népek a kormány politikáját s a kormány elleneseinek szándékait, szervezzék az országot az országrontók ellen. Ha volt erejük képviselőkké lenni, hát bizonyítsák be, hogy honatyai kötelességeiknek meg is tudnak felelni. A képviselő urak nagyuraskodásának vége. Új korszak küszöbén állunk. Új szellem járja, át népünket: igazi népképviselő a legközelebbi jövőben már csak az lehet, a ki a képviselőiséget nem üzletnek és nem megélhetési forrásnak tekintti, hanem a ki nap-nap után minden tekintetben együtt érez választóival. Nos, képviselő urak: mozgolódjának, mert különben baj lesz. Ha önök nem támogatják a nép színe előtt a kormányt, hát a kormány sem lesz ám köteles önöket támogatni. Mert ez a mai kormány a milyen nagy érzeke van a nép jólétének előmozdítása iránt, ép oly jól tudja, hogy például egy

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

Kelenföldtől Veneziáig.

Majdnem azt írtam e tárcá fölött homlokára: „Kelenföldtől Velencéig.” De még ideje korán eszembe jutott, hogy a múlt héten mindenki azt kérdezte tőlem vésztlőssel tüzzel szemében, hogy ha ilyen tempóban utazunk a vonal alatt Olaszországba, mikor érünk oda? Már most, ha magyarosan írom a címbe: „Kelenföldtől Velencéig,” akkor a vésztlőssel tüzek tulajdonosai mind azt fogják hinni, hogy a fejérmegyei Velencét értem s nem fogják elolvasni ezt a tárcát. Tehát bátorításul még egyszer kijelentem, hogy még ma Veneziában leszünk.

Kelenföldtől Fiuméig az történt, hogy Pálfi Istvánt mulatságban meglőtték, — azaz pardon! ez Sűrűnban, Ajk faluban történt. Tehát Kelenföldtől Fiuméig az történt, hogy álltunk. Nem a vonattal, hanem a vonaton. Ugyanis nem volt elegendő hely s így heten kint rekedtünk a folyosón, minden szitkozódás és vesztegetési kísérlet dacára. Hetünknek három ülkepes kofferünk volt s mi ezeken ültünk fölvaltva (nem apróra fölvaltva, hanem váltogatva). Egyik leleményes utitársunk, hihetőleg vigéc volt, kifogott a MÁV fősvénységén: két ablakfelhúzó szíjat alul összekötött s beletűt, mint valami hintába és édesen aludt benne. Mi is megpróbálunk; de egyrészt nem volt annyira szíj, másrészt nem tudtunk benne aludni.

Egyébként a multkor rajzolt családost is figyelemmel kísértém. Így például:

Bösi (kifolyván kávéja, Dombóvárig végig bögte az összes állomásokat és hangnemeket, durban és moliban. Dombóvárót, azonban vetek neki tejet, attól azután ugy elaludt, mint a tej.)

Jósi (ugyancsak Dombóvárót megivott egy féliter aludtetejet. De Zagráb felé fölébredt benne az aludtetej, mire ő kezelt a melle alatti tájékra szorítván, azon fülkébe vonult, melyben papája Budapest és Kelenföld között a számozatás és üldözötés egy negyedóráját töltötte.)

Ilus (a vidéket mutogatta babájának).

Baba (a nagy érdeklődéstől, a tilalom ellenére, nagyon kihajolt egy ablakon s Adony-Szabolcs mögött kisesett.)

Jósi (a vészféket akarja megrántani): Megállítom a vonatot!

Mama (olyat út Jósi kezére, hogy a vészfék helyett az rándul ki): Majd adok én neked vészféket!

Ilus (bög): A babám! A drága szép szemekumó babám! (Bög.)

Mama (elverni Ilust): Még bögni mersz? Miért nem vigyáztál?!

Feri (röhög): Látod, látod?!

Ilus (bög): Jaj, látom már!

Jósi (a verésre célozva): Verőce, egy perc!

Ilus (Jósi sira ölti nyelvét): Mbee! (Könnyen ráfolyik a nyelvére, a sós itzól Ilus hamarosan bekapja nyelvét. Jósihoz hüppögve): Tudom, te is kapsz még, ne félj!

Jósi: Nem félek.

Feri (a folyosón beszélgetésbe ered velem.

Kimutat az ablakon): Pap bácsi mi az ott?

En: A, fiam, tehén.

Feri: Miért?

En (elképedve): Miért? Hát-mert-izé-hm...

Pisti (mint deus ex machina, e pillanatban meghuzza Feri haját és sipol, a vonat füttyét utánozva): Füttyüüü!

Feri (megfordul és pofonúti Pistit): Fiume egy perc!

Pisti (bög. Aztán hirtelen szája mellé téve tenyerét, élére állítva, mint az a bizonyos öreg ember a hirdetésekben): Ferenc! Sósorszesz!

Feri: Kell még egy?

Pisti (nem kell neki s elugrik; Bösihez megy s annak szájába fuj mindaddig, míg Bösi sírásra s a dada vádbeszédére Mama el nem veri Pistit, aki azután megnyugszik — egyelőre.)

Feri (hozzám): Pap bácsi, maga hol hordja a bajuszát?

En: En? En nem hordok bajuszt sehol.

Feri: Miért?

En: Mert leborotvtalom.

Feri: Miért?

En: Mert — nekem az úgy tetszik.

Feri: Haragszomrádot játszunk?

En: (másra akarva terelni a beszélgetést):

Melyik iskolába jártál?

Feri: A Barcsay-utcai gimnáziumba az első osztályba.

En: Es jövőre?

Feri: (lehajtvá fejét): Jövőre is oda fogok járni.

En: A másodikba?

Feri: Nem, az elsőbe megint.

En: Miért?

Feri: Mert nagyon szeretek az első osztályba járni.

En: Aha, értem.

Rozina (bent): En oit akarok aludni fent

a hálóban! (Kapaszkodik a podgyászpolc felé.)

Mai lapunk 6 oldal.

00000487

uj választási törvény a választójog kiterjesztése alapján egy-kettőre ki tudja útni a nyeregből azokat a képviselő urakat, a kik, ha valami bajba kerülnek, mindig a kormányhoz futnak segítségért, de csak a nép színe előtt nem támogatják, nem segítik a kormányt.

Egész Fejérmegyében grasszálnak a szociáldemokraták. Székesfehérvárott is, a hol öt darab „mádi demokrata” összeverődik, ott már kész a mádi kormány ellenzéke. S a mit azok a „mádi demokrata” élő szóval nem tudnak kivinni, hát abban segítségükre jönnek a budapesti és a székesfehérvári zsidó lapok. A vörös tengeren át megfoghatatlan módon megmenekülteknek utócai egy nagy tanulság alapján dolgoznak: azon tanulság alapján, hogy a koalíciót a sajtó vitte győzelemre. Hát ők ugy okoskodnak, hogy őket is a sajtó fogja győzelemre vinni. Itt az átközött pont. Itt tessék vigyázni a kormányt is, a képviselő urakat is. Nos, a kormány megtesz minden lehetőt egy bizonyos sajtó letérésére, de dolgozzanak a képviselő urak is.

Fehérvárott érthetetlen módon támogatja még az új kormány a régi kormány lapját, a mely a koalíciót mindig gyalázza, köpködté és rugdolta s csak akkor változtatta át farizeusi ábrázatát mosolygóra, amikor a nap váratlanul a koalícióra süttött ki. Mi és ki lehet ennek az oka, igen tisztelt cikkíró ur?!? Avagy Fehérvárig nem érnek el a koalíció igazságának sugarai? Ön, igen tisztelt cikkíró ur, talán tudna erre feleletet adni. Vagy a fejérmegyei képviselő urak, akik egyenként és összesen szinte kárdeapás nélkül kapták kezükbe a koalíció diadalmos lobogóját. Vagy a mi képviselőink erre sem érnek rá, hogy az ilyen nyílt nevetésség — amely a szó szoros értelmében öl — eltűnjön a megérdemelt homályba? Furesa

egy dolog ám az az új rendszer. Furesa a teoriában és furesa a praksziban. (Szerk.)

Fejérmegyei képviselő urak! Szeptember hó folyamán jelenjenek meg választóik előtt. Önök valamennyien 48-asok. A 48 ma is — legalább az önök állítása szerint — egyenértékű a nép érdekeivel. Nos, bizonyítsák ezt be! A mikor ez a jó nép éjjel-nappal dolgozik és éjjel-nappal ki van téve a haladók és szociáldemokraták esabításainak, hát akkor önök ne pihenjenek. Elvárja ezt önöktől nemcsak a kormány, hanem a nép is!

Iskolaév elején.

(a) Városunk képe megelégnült ismét. Tegnap megkezdődtek, holnap folytatódnak az intézetekben a beiratások. Nem csekély gondot okoz a szülőknek, tanároknak és gyermekeknek egyaránt az iskolába való beírás. Komoly gondolatok ébrednek az ember lelkében, azéban is aki tanít, azéban is aki tanul, de azéban is aki mint szülő átadja gyermekét az intézetnek.

Sokat várunk az egyes intézetektől nevelő-oktató munkájától ma, de kell is várnunk. Nagy értékű és jelentőségi valóban az intézetek nevelő-oktató munkája. Messze kihat a tanár és a tanítvány közös munkája. Meg jó, ha a tanuló ifju nemcsak lelkével fogadja, amit az iskola falai között hall és mindazt megjegyzi magának: lelkebe vési, szívébe zárja és az szerint igyekszik életét berendezni.

Mi den egyes tanuló önálló egyéniség lévén, minden egyes ifjuban a vallásnak, a hazának s e köztöben a tudománynak nemcsak fejlődő egyedét kell tekinteni. Ezen három szempont valóban jelentős. Kérdés ugyanis, hogyan fejlődik az ifju hitéletében, nemzeti érzelmeiben s tudományos fuzgalmában. Mindhárom tekintetben sok okunk van komoly gondolatokra.

A család és intézet közös munkával fejleszti a gyermek lelki életét. Otthon a kedves családi körben megtanul már a kis gyermek imádkozni, megtanul jó lenni. Ha így jön azután az iskolába, akkor éppen itt Székesfehérvárott jól várhatunk az egyes intézetektől, ha es leány iskoláktól. Székesfehérvár tanügyi szempontból elég szerencsésnek mondható. Az egyes intézetekben a vallási neve-

lésre elég gondot fordítanak. A papok és apácák intézete már jellegénél fogva megnyugtathatja a szülőket ezen tekintetben; — az állami városi és testületi iskolában is igen jó kezekben van a hit-tanítás ügye.

A vallásos nevelés legfőbb öre egyébként minden intézetben a mi nagynevű megyés főpásztorunk, Prohászka Ottokár dr., akinek lelke minden alkalommal szeretettel nyilatkozott s nyilatkozik meg, valahányszor a mi szent valásunk érdekérol volt szó. Apostoli lelkülete meg fogja találni ezen iskolai évben is az alkalmas módot és eszközt, hogy hatalmas egyéniségének egész súlyával közreműködjék az intézetek vallásos nevelésében. Az ő kezébe futnak össze s ott találkoznak a különböző intézetek vallásitanításának aranszájai, mint a magas püspöki kar egyik leglelkesebb tagjának kezében.

Az ő nagy támogatásával bizonyára újabb lendületet vesznek városunk meglevő s alakuló Mária-kongregációi. Szent, örökre szent ennek munkája ezen s a másik világon.

Az egyes intézetek hazafias szellemével is egészen meg lehetünk elégedve. A gyermekeket, kisebb és nagyobb ifjakat részint előadások keretében, részint hazafias ünnepek alkalmával megtanítják, hogyan a magyarnak és miért kell szeretni édes hazáját. Akárhányszor a legtisztább öröm töltötte el szívünket, mikor október hatodikán, március 15-én, vagy a móri emlíkoszlopnál tartott hazafias ünnepeket végig hallgattuk s láttuk mint lelkesedik a mi ifjuságunk. Az az ártatlan gyermek ösztöntöbben tud ünnepelni, tisztában lelkesedni, bensőbben örülni, mikor mindnyajunk közös anyjának, a mi szeretett hazánkba, ünnepet ültük.

Az iskolák harmadik nevelő munkája a tudományos nevelés. Ezen tekintetben városunk élete sokféle. Több intézetünk van és nyugodtan elmondhatjuk, hogy a négy fal között lefolyt munka mindegyik intézetben jó kezekben van. A szülőnek nemcsak oka még távolról sem aggódni, hogy gyermekét az illető intézet nem oktatja ki a szükséges ismeretekre. Sőt bizony nem egy alkalommal nagyon is soknak tartják a szülők gyermekeikkel együtt a tanulást. De az egyes intézeteknek a munkakörét magasabb helyről intézik. Oktatás szempontjából Székesfehérvár intézetei nagynevelők, szigorúak — és helyesen. Az innét kikerült ifjak bátran megállják helyüket az egyetemen vagy a szakkörökben.

A hazafias nevelés szempontjából talán még kevesebb okunk van aggodalmakat táplálni ezen

Pisti (belekapaszkodik): En, en!
Anyja (lerántja mind a kettőt): Hogyisne!
Kozina (pityeregve): De igen! En ott akarok aludni!

Anyja (kezét emeli): Hallgatsz!

Kozina (sír): En ott akarok aludni, (Kikap és tovább sir, crescendo, aztán decrescendo, miközben elalszik.)

(Lassankint mindnyájan álmosak lesznek. Ledűlnek a pamlagra s mindnyájan elszunynyalnak, csak Feri virraszt velünk a folyosón.)

Pisti (álmában Kozina szájába dugja a lábát.)
Kozina (beleharap, aztán köpköd s öntudatlanul is félreléki Pisti lábát s álmában morog): Nem játszom!

Jócsi (félbred s meglátván Ilus nyitott száját, legyet fog és beleereszti Ilus szájába.)

Legy (Ilus szájában): Zamm... Jzzz!

Ilus (krákogni kezd és lenyeli a legyet.)

Jócsi (röhög, de aztán megijed s úgy tesz mintha aludnék.)

(Grand alvas a szakaszban.)

Feri (a folyosón rál a kofleromra, elalszik, lehempereg, de nem ébred föl s elnyújtózik a padlón.)

Csend az egész kocsiban. Az egyik szakaszból egészséges horkolás hallatszik, de hamarosan a következő dialog is:

Valaki: Mörickám, ne horkolj!

Mörickája (félhorkan): Azért is horkolok! (Tovább horkol.)

Valaki: Gatt! Hod fogom én mostand otadni!

Egy óra múlva bejön az ellenőr.

Ellenőr (félköli az utasokat): Szabad kérem a jegyet?

Utasok (moregnak): Fene egye meg! Nem hagyják aludni az embert! Mi a csudának még egyszer megmutatni a jegyet? Magyar államvasutak! Ostoba szekirozás!

Kalauz (az ellenőr intésére ráncigál egy alvót): Kérem a jegyet!

Alvó (meg sem mozdulva): Ki maga?

Kalauz: En vagyok a kondoktor.

Alvó (félalomban): En meg a doktor Kohn! Hagyja nekem bekiben!

Ellenőr: En vagyok az ellenőr. Tessék megmutatni a jegvet!

Alvó (félalomban előmutatja jegvét).

Ellenőr: Köszönöm. (El.)

Végre minden elesendesül. Mi heten, akik üöhely nélkül maradtunk, elosztottunk: ketten a két kofleron (a harmadikon Feri pihenti, a végén a szijakban, a többi négy pedig szanaszájjal az egész vonaton, ahol egy üres helyet talált, ott telepedett le s több-kevesebb sikerrel aludni próbáltunk.)

Tökéletesen kimerülve érkezünk meg Fiuméba. En semmivel sem törodvé, bár nagyon megtörodvé, mindjárt a hajóállomásra mentem s elhelyezven podgyaszomat a hajón, a még rendelkezésemre álló időt reggelizzel töltöttem el. Aztán hajóra szálltam s déli egy óra után Noviban voltam.

Novi egy gyermekkorát élő fürdőhely Cirkvenica és Zengg között. Még meglehetősen keddetleges minden, de amellett, vagy éppen amiatt, igen kelvyesnek, patimreálhásnak tetszett. A horvát személyzet, mely a szállókban van, iparkodik a kezdet hiányait figyelmesseggel, barátságossággal és olcsósággal pótolni. A fürdő igen jó, a víz sokszor nagyon is meleg. A vendégek hamar

összebarátkoznak, annál is inkább, mert nagyrészt magyarok.

Igen kellemes másfél napot töltöttem Noviban, azután visszahajóztam. Bekukkantam Cirkvenicába is, ahol rémes volt a hőség, úgy, hogy iparkodtam ki belőle. Siettem vissza Fiuméba, hogy megvárjam hat ismerősömet, akik szintén Veneziába iparkodtak. Meg is érkeztek hiány nélkül Budapest felől s miután napközben hebarangoltuk Fiume nevezetességeit és olaszra váltottuk pénzünket, elgyötört lábakkal szálltunk este nyolckor a Veneziába menő „Dániel Ernő” nevű hajóra.

Az első tengeri utazás sajátságos érzései itt és ekkor kezdődtek. Így például, mint később megvallottuk egymásnak, a hajón való elrendezkedés közben mindnyájan így morfondíroztunk:

— Ez hát az a hajó, amelyen Veneziába jutok, a messzeli országba! Erre az ingó alkotmányra van bízva most az életem tíz-tizenegy óra hosszat. Hátha vihart kapunk? Hátha tengeri betegséget kapok? Mit fogok akkor csinálni? Ezt, azt, — a százféle tanácsot végigpróbálom. Tele eszem és iszom magamat. A hajó közepére állok. Lemegyek a kajütbe. Lefekszem. Fölmegyek a földéltre. Mindig a távolba nézek, soha a vízre. Konyakot iszogatok. Stb. stb. No, de talán még se lesz vihar, se tengeri betegség! Akkor beleülök egy hosszú székbe s bámulom a tengeret, a csillagot égbolton, a víz foszforszkálását, a delfineket. Közbe alszom is. Végignézem a hajót és berendezését. Meglesem a napkeltét. Stb. stb. Reggelre aztán ott leszünk a várva-várt panorámában! . . .

Hát bizony az egész ut nagyon egyszerű és prózai volt. Se vihar, tengeri betegség.

iskolai év elején. Városunk századokot kereszttől középpontja volt a tiszta, hazaifias lelkesedésnek. E megszentelt föld, melynek minden egyes porzeme hősök vérért látta és lelkesedésének tanuja volt. A hazaszeretet legszebb megnyilatkozásai évszázadokot kereszttől épen városunkhoz fűződnek, sőt innét indultak ki. Ezen nagy multu város és megye gyermekei nem lehetnek hazafiak. Már a kis gyermek lelkesedéssel látta városunk nagy multjának tiszteletét, hallotta a városunkban és megyénk területén gyakran, évenként többször tartott hazafias ünnepélyeket.

Elhangzik a „Veni Sancte”; megindul a nagy gépezet, a nevelés oktatás hármias munkája halad. Most évelejen sok jó föltétellel iratkoznak be a gyermekek, de nagy kérdés: Nem lohade majd ezen ifjui lelkesedés hetek, hónapok multával. A tanár és tanító örködik az ifjuság lelkesedésének ébrentartása fölött, de a szülőknek is komoly feladata gyermeke e hármias munkáját figyelemmel kísérni.

Igen komoly kötelessége a szülőknek, hogy az iskolával egyértelműleg irrogassa a gyermek rossz hajlamait s ápolja benne a megnyilatkozó jót. Nehéz feladat tanítani, még nehezebb nevelni — helyesen.

A jó Isten szent áldását kérjük intézeteink megindult munkájára. A szülők is imádkozzanak gyermekeikért s tanáraikért: ekkor lesz eredmény. Mi is mondjuk:

Veni Sancte.

A becsület védelme.

Nemrégiben ezelőtt olvastam a napilapok törvényszéki rovatában a következő bírósági tárgyalást. Egy fiatal orvos ül a vádtoltak padján, vele szemben ül a menyaszonya és annak édesanyja. A fiatal ur, aki majd egy évtizedig kop-tatta az egyetem küszöbét, a tanulmányaihoz szükséges költségeket a többé már nem szokatlan uton szerezte meg, házasságot ígért egy leánynak és ennek fejében a jó partne föltött örvendő kishivatalnok család éveken át lakást és élelmet adott az öszirogónak. Végre eljött a váravart pillanat, a völégény megszerezte a diplomát és nemsokára jó állásához jutott egy vidéki városban. A lejárt váltót tehát be kellett volna váltania. Azonban közbejött valami. Az illetőnek egy vagyonos leányt ajánlottak feleségül. A fiatal ur egy pillanattal sem habozott, laképnel hagyta menyaszonnyát. Eddig az eset igen közönséges, bár jóízű ember undorodik föle. De a doktor ur leleményesebb volt, mint elvtársai, a szakításnak nem az elcsépeit formáját választotta, nem erzel-

Vacsora után kiültünk a fedélzetre, hosszú székelt alig lehetett kapni, nem is kapott mindenki; szidtuk is a hajóstarsaságot ezért, meg azért is, hogy nem kaptunk már ágyat. Így hát kiki ott próbált aludni, ahol helyet talált. Székeken ladákon, padokon, a szalonok pamfajain. Főnt nem igen lehetett aludni, mert nem volt kényelmes a hely, lent pedig szörnyű hőség uralkodott. Így hát nem sok alvasban volt részünk.

Még javában irigyeltük azokat, akik ágyat kaptak, midon — úgy ejfel után — csak kinyit-tak a kajütök ajtai s morgó, foguk között és hangosan szitkozódó utasok bujtak elő — vakaró-zva... Ezek egy szemhunyaszt sem aludtak, mert a rém (az a bizonyos eleven lencse), má előre lefoglalta az ágyakat. Káján kárörömmel neveltük őket, ami ugyan nem volt szép tőlünk, de akarunk ellenére is kitört belőlünk.

A szaggatot alvás között hiába lestük a csillagos eget, — be volt borulva; hiába a del-finek, — nem jöttek elő. Csak a foszfóreszkálás maradt nézni valónak, de az aztán igazán szép volt. Akárcsak kékeszöld görögütző sziporká-zoit volna a habokban s a hullámokban.

Egyébként sajnos, semmi különös nem volt az egész uton. Csöndesen, simán siklott a hajó az éj sötétjében és a tenger sötétjében. Pirkadásra mind ébren voltunk. Ez sem sikerült. A nap ugyan fölkelt, de ingy felhők terjeszked-tek keleten s így nem élveztünk semmit. Egyik utitársunk dühösen kiáltott oda:

— No mi lesz hát azzal a nappal?

gett, hanem egyszerűen uton-utfélen hiresztelte, hogy azért hagyta ott menyasszonyát, mert az már 12 éves kora óta letért az erény útjáról, követvén ebben is anyjának példáját. A szegény, becsületében megrágalmozott család a bírósághoz fordult elégtételt. Kereste a becsületét s meg is találta, mert a bíróság a leány jövőjének tönkretrevőjét 50, mond ötven korona pénzbír-ságra ítélte.

Ezzel az ügy el van intézve. A doktor ur a kis mellényzebből kiñzeti az ötven koronát — a hajdani támogatás egy csekély töredékét — és emelt fövel vázolja a torvenykezés csarnokából, a panaszosok pedig meghurcolva, a világ előtt tönkretve, örülhetnek, hogy becsületük repará-ciójára egy kis angofflstromot kaptak.

Egy más eset. Egyik előkelő dzsentri-család tagja uszorosok kezébe kerül. Kissé könnyelmű, tulságosan jószívű, végtelenül tapasztalatlan, kö-vetkezésképp nemcsak pénzt szedik el, de élére állítják egy fővárosi zugtakarepznárnak, amely-nek minden tisztviselője lop és uszoroskodik. A szerencsétlen ember, aki az üzlethez mit sem ért, egy szép napon lakat alá kerül: tisztviselő-társai vádolják, hogy a bankot tönkretette. Az ujsá-gok tele vannak a botránnyal és pedig nemcsak a radikális ujságok, amelyeknek legnagyobb öröme telik a történelmi középsztály becsmerleseben, hanem a tekintélyesebb napilapok is; szóval látni, hogy a sajtó egy forrásból nyerte informá-cióját. A kompromittált család lépéseket tesz meg-tevedt tagja érdekében. Megindul a vizsgálat, amelynek során beigazolást nyer, hogy a zugta-karepznárnál mindenki lopott, csalat és sikkasz-tott, csak éppen az igazgató nem, sőt a legtöbb csalás epen az ő kárára követetelt el és a bank alkalmazottai csak azért igyekeztek a tudatlan igazgatót bemártani, hogy saját bőrüket meg-menethessék. A szegény meggyötört ember sza-badlaba helyeztetik, „a munkatársak és „vádlok” pedig dutyiba kerülnek. És mit csinál a sajtó? Vajjon igyekszik javotenni hibáját és rehabilitálja az illetőt? Egy-kei eldugott sorban megemlékez-nek a usztessegebb lapok az újabb tudulatról, azok pedig, amelyek Dreyfusért keszen lettek volna Jericho falait össztrombitálni, hallgatnak, mint dunye a fűben.

Bizony szomorú esetek ezek. Szomorúak azért, mert azt bizonyítják, hogy nálunk, ahol minden kis oldfalalokésből parajukot csinálnak az emberek, alapjában veve mily kevés érteke van a becsületnek. Ez a társadalmi felfogas termi egyrészt a krakelereket, másrészt azokat a ketes alakúkat, akik saját pozíciójukat masok megrágalmozása áran velük megerosíthatni. És ha ezek az alakok csak a kispolgári társaságban

De szava a pusztában kialto szava volt s nem osztalta el a felhoket.

Reggel hat óra tájban megpillantottuk az olasz partokat. Persze, hogy az egész közönség a hajó orrára tudult Velencét lesni.

Lassankint föltűntek a város tornyai, kupolái.

Szívünk dobogni kezdett.

Mindenki első akart lenni a Piazzetta és a dózse-palota fölfedezésén.

Sokaig mentünk az utjelző cövekek között, míg végre kibontakozott előttünk a Bacino, (a kikötő) és a mese-áros képe. Bárkák, gőzösök, csónakok haladtak el mellettünk.

Nagy nehezen fölfedeztük végre a dózse-palotát, a Piazzetta ket oszlopát, Szt. Márk-templom kupoláját...

A legsajátságosabb és legellentétebb ér-zések lepnek meg bennünket.

Financhajó, vámvizsgálat, Velence, gondolák, kanálisok, Márkter, Piazzetta, soldi, lira, olaj, hal, tengeri rák, Márk-templom, San-Giorgio, cameriere, italiano, maccaroni, Tizian, Tintoretto, Zecca, galambok, Cavalletto, otthon, szárazföld, tenger, Lido, Murano, Canal Grande, Cad'oro, Dózse, oroszlan, stb. stb. képzetei, gyönyörűségei, bohó-ságai, szagai, izei, hadarásai, képei szobrai, tornyai, csucsivei emlekei — egyszerre, zürzavaros édes hangulatot kelte viharzottak kereszttől-ke-sel agyunkon és szívünkön.

Mint egy gyermek-mese meglevenedett képe, úgy nézett rank Venezia, a tündérváros...

Hortulanus.

élnék mocsárvilág-életüket! De kijönnek a fó-rumra és pár szenzációból élő laposca segélyével vigan kotorásznak a nagy és kismemberek magán-ügyeiben. „Calumniare audacter!” ez a jelszavuk s ha rajta csipik őket, egy jobb hazugsággal vágják ki magukat. Különbén a legtöbb megrágalmozott, abban a biztos tudatban, hogy sem a társadalom, sem a bíróság nem nyujt neki megfelelő elégtételt, inkább futni engedi a gázt, sőt van sok olyan ember, aki tehetetlensége érzetében szivesen fizet a zugírásnak, pszichogy a szemenszedett hazugságokat tartalmazó „lelep-lezés” napvilágot ne lsson.

És ha véletlenül horogra akad egy ügyetlen kis cápa, liberális büntetőtörvénykönyvünk majd-nem teljes büntetlenséget biztosít számára.

Addig a művelt társadalmi érintkezés, a mások megbecsülésén alapuló tiszta közélet ingatag alapokon nyugszik hazánkban, amíg tör-vényhozásunk a becsült kellő védelméről nem gondoskodik. Nem egy-két korona pénzhátsággal, de szigorú börtönbüntetéssel kell sújtani a becsület elrablóját, tekintet nélkül arra, hogy ma-gánkörben, vagy ujságban szórta-e rágalmaikat. A sajtószabadság abszolút védelmezői talán jágjaini fognak e reakciónus lépés miatt, de legalább többé nem lesz Magyarországon kenyérkereset a rágalmazás.

—r.

UJDONSÁGOK.

Lapunk a jövő héten a szombati ünnep miatt hétfőn, szerdán és pénteken jelenik meg.

— Az Oltáregylet szeptember havi szent miséje a szemináriumi templom restaurálási munkálatai miatt nem fog megtartatni. — Az Oltáregylet elnöksége.

— Közegészkégügy a vármegyében. Rácal-máshoz tartozó Galambos-pusztán a vörheny járványszerűleg lépett fel. Az alispán az iskolák megnyitását a járvány megszüntéig betiltotta.

— Névváltoztatás. Stieglér Ferenc gánti illetőségű, budapesti lakos, valamint kiskoru gyermekei Géza, József és Ilona vezetéknevüket belügyminiszteri engedéllyel Sárosi-ra változtatták.

— Állategészségügy a vármegyében. Igar községben a szarvasmarhák között a ragályos száj- és körömfájás, Felcsonon pedig a sertésvész fellépett. A hatóságok részéről a szükséges óvó-intézkedések megtéttettek. — Alsőszenivánon a sertésvész, Gyurón a lépfene megszünt. Az illető községek a zár alól feloldattak.

— A mezőrendőrségi törvény reviziója. A földmivelésügyi miniszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, amelyben utal arra, hogy a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894. XII. törvény cikk végrehajtásánál észlelt tapasztalatok szükségessé teszik e törvény módosítását, miért is ennek eszközzésére szükséges előmunkálatokat megindította. Minthogy pedig a törvény revizionális munkálatainál azokat a tapasztalatokat, melyeket a törvényhatóságok a törvénynek végrehajtása és a gyakorlati életben észleltek, figyelembe kívánja venni, felhívja a Fejérvármegye törvényhatóságát, hogy az alispán és főszolgabírók véleményének kikérése alapján a törvény hiányaira vonatkozólag szerzett eddigi tapasztalatairól s általában minden figyelembe veendő mozzanatról részletes és kellően megokolt jelentést, illetve javaslatot hat hónap alatti természetesen elő

— Egy hirhedt familia. Hollenczer Józsefné szárazréti lakosnő tegnap feljelentést tett a rendőrségen, hogy a szomszédjában lakó Szentes familia valamelyik tagja 12 éves Teréz leánykáját egy kövel úgy melibe dobta, hogy az vértől boritva eszméletlenül összeesett. A kis leány sebét orvos varta össze. A hirhedt Szentes familia ellen, akiknek már elég ügyük volt a rendőrséggel, megindult az eljárás.

— Táncmultság a pusztán. A hatvanpusztai aratók a napokban táncmultságot rendeztek az ottani Weih-féle vendéglőben. Iker György és Csögör József legények tánc közben valami felett összeesettek. A szóváltásból dulakodás lett, melynek hevében Iker kést rántott és azzal

Csőgört ügye, majd pedig hátán kétszer egymásután fej megszurta, hogy az eszméletlenül összeesett. A súlyosan sérült legényt társai szállították lakására. Állapota oly súlyos, hogy életbenmaradásához nagyon kevés a remény. Iker Györgyöt a csendőrök letartóztatták és be-
kísérték a helybeli kir. ügyészség fogházába.

Zeneiskola. Tomm Béla zeneiskolájának VII. évfolyamát f. évi szept. hó elsején nyitja meg. Jelentkezni lehet *hegedű, gordonka, zongora és ének* tanszakokra.

A növendékek hangszerük oktatásában az orsz. m. kir. Zeneakadémia tanterve szerint hetenként háromszor részesülnek.

Tandij bármelyik tanszakra *havi 10 kor.* *Beírási díj 4 kor.*

Magánórák megbeszélése szerint. Beiratkozni lehet naponként d. e. 10—12-ig, d. u. 3—5 óráig az iskola helyiségében, *Lakatos-utca 12. sz. 1. emelet.* — Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál **Tomm Béla** zenetanár.

Halál fürdés közben. Timár Mihály százhalombattai 20 éves legény a napokban több társával együtt fürdeni ment a szabad Dunára. Timár aki jó úszó volt, messze bemerészkedett a vízbe, majdnem a Duna középegé beuszott. A szerencsétlen ember a vízben görcsöket kapott. Társai először tréfának vették Timár Mihály jajgatását és csak akkor ijedtek meg, amikor a szerencsétlen legény többször egymásután elmerült a hullámokban. Ekkor segítségére siettek, de kiementeni már nem tudták, mert Timár eltűnt a habokban. A szerencsétlenül járt legény hulláját ezeitideig nem találták meg.

ÉRTESETÉS. Az őszi idény beálltával a n. é. hölgyközönségnek ajánlom dusan felszerelt raktáramat melyben a legjobb minőségű és legújabb divatu kelméket tartom. Kiváló tisztelettel: Fráter Izidor, női-szabó.

Tűzek a vidéken. Rémes kongatás zavarta meg aug. 31-én délelőtt 11 órakor Vál község békében dolgozó lakóit. A község apraja-nagyja zúzvaros kiabálással tödült Nagy Samu házikója felé, honnét a tüzet jelezték. A tüzoltóság is csakhamar kivonult, de dolga nem akadt, mivel állítólag a kéménytől származott tüzet a házban lakók idején észre vették és eloltották. A kár jelentetelen. Alig mult el az egyik igazgalm, az otthon levők az asztaltól, kűnn a mezei munkával foglalkozók pedig a fák árnyékából, a hul ebédjüket elköltötték, még föl sem keltek, a mikor láрма és kiabálás zavarta meg a köz-
ség békés csöndjét. Az otthon levők az ut-
cakra tödültek és megdöbbenve lattak, hogy ugyancsak a Sárközben, ugya. zon Nagy Samu házikója most már igazán ég, surú tüst-felhő gomolygott az ég felé, mely a del löttü tűznél nem volt észrevehető. A nép, valamint a tüzoltóság rövid idő alatt a veszedelem színhelyén termelt és egyesült erővel igyekeztek a tüzet megfekezni. Elégett három ház, egy istálló és két tel-
szér, Kulán-féle gazdasági eszközök itt-ott gabona nemiek. Az épületek biztosítva voltak. Megenli-
tésre méltó a lakosság buzgalma. A mint a tűz köztudomásu lett kocsí kocsí hátán tolongott meg-
rakott vízzellett edényekkel és egyedül ennek kö-
szönhető, hogy a naddőleles hajlékokban a bü-
szült elem több kárt nem tett. Hogy a delcölötti
tűz keletkezésénél, de különösen a delutannal
kit terhel a felelősség, vagy jobban mondva a
mulasztás, azt a vizsgálat lesz hivatalu kideritem.
Különösen ez utóbbira a vizsgálat bizottság figye-
met okvetlenül ki kell terjesztenie. A tüzfolyamán
Nagy Samu és a közösház tulajdonosa a tüzke-
letkezésének oka miatt összeverekelték.

A napokban tűz volt Ráckeresztúron, ahol Somogyi József földművesgazda udvarán a sertesol gyuladt ki ismeretlen okból. Az ol lángjaitól tüzet fogott az ol mellett álló két arpakazal is és dacára a rögtöni oltási munkálatoknak teljesen leégett. A kár körülbelül 500 korona, melynek egy része a biztosítás révén megterül.

Ugyancsak tűz volt a napokban Sárpen-
télén is, ahol Nánási Janos, Madár István és Bozor György családok sertésolai gyuladtak ki és lettek a lángok martalékává. Ez olakban állatok is benneégtek. A kár meghaladja az 500 koronát. A megejtett tüzvizsgálat megállapította, hogy a tüzet Tömör Mihály család öt éves András fia dőzte elő, aki az olák közelében gyufával játszott.

— **A Szent Imre konviktus** Széchényi-utcai uj kápolnáját holnap (vasárnap) reggel szenteli fel a megyés püspök megbízásából *Solymos Oszkár*, a konviktus uj vezetője.

— **Szülők figyelmébe!** Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy 20 év óta fenálló általános elismert legjobb hírnevűek örvendő zeneiskolámba tanítványokat hegedű, ének, gordonka, fuvola és összjátékra (különösen előrehaladottabb zongoristák figyelmébe ajánlom, kik magukat a kamara zenében óhajttak gyakorolni) elfogadok. Jelentkezni lehet lakasomon Szt. István-utca 3. Tandij mersekl, beíratási díj nincs. Szegény, de tehetséges tanítványok föl tandíjmentességben is részesülnek. Magánórák megbeszélésé szerint. Minden tanítvány hetenként 3-szor részesül zenei oktatásban. Tisztelettel *Hermann Ede* zenetanár.

— **Nem sikerült gyújtogatás.** Basch Adolf felsőkirálysori szénakereskedő tegnap delután telepének Olaj-utca-ra néző részén, ahol hatalmas szatna- és szénikazalok állanak, egy dobozra talált, amelyben elhamvadt parázs, továbbá petroleumba itatott papír és hamu. Valaki ezt bizonyára azon celzattal dobta az udvarba, hogy ott tüzet idézzon elő. A rendőrség széleskörű nyomozást indított a tettes kézrekerítésére.

Több oldali felszólításra van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy hetenkint csütörtök, péntek, szombat és vasárnap a felvételeket személyesen eszközlöm. Szigeti és Társa fényképész, Székesfehérvár. Kossuth-utca 9. sz.

— **Tolvaj kocsis.** Albert Mihály polgárdi lakosnál mint kocsis volt alkalmazásban Kramancsik János 20 éves budapesti illetőségű legény. Albertnak és családjának a napokban Székesfehérvárról akadt dolga és így a ház őrzetével Kramancsikot bízta meg. Kramancsik az egyedül-félt arca használta fel, hogy betört gazdájának zárt lakásába, felfeszítette a szekrényeket és az ott talált 108 korona készpénzt magához véve megszokott. A károsult Albert Mihály az estről jelentést tett a csendőrségben. A nyomozás megindult, de a tettest ezeitideig nem sikerült kézrekeríteni.

Tűz a Rác-utczában. Ma delcölött fél 12 órakor tűz volt a Rác-utczában. Acs Ferencné házában egy szénakazal gyuladt ki. A tüzet hamarosan észrevették és a házbeliek eloltották. A tüzoltók is kivonultak, de munkájuk nem akadt. Mint a tüzrenőri vizsgálat megállapította a tűz gyermekeknek gyufával való játékából keletkezett.

Csendőlet Rácalmásán. Holmár József, Gubicza Adám és felesége rácalmási lakosok a napokban hazafelé igyekeztek a község határában levő földjükről. Utközben a véletlen össze-
buzta őket Gala Julanna rácalmási leányzóval, aki Gubiczával reggebbi idő óta haragos viszonyban van. A két asszony között perlekedés, majd pedig verekedés támadt, melyben azután már a férfiak is résztvettek. Gala Juliannának segítségére sietett Fekete Varga Gyula rácalmási legény, aki kést ranta az egész társaságot alaposan megszurkálta. Különösen Holmár József sérült meg súlyosan, aki pedig legkevesebbé vett részt a verekedésben. Fekete Varga Gyulát feljelentet-
tek a helybeli kir. ügyészségnél.

Művészet és műkedvelés.

(Folyt. és vege.)

De megint a műkedvelés éppen ebben az irányban kártekonny hatással is lehet, ha a dilettans megismerkedve a gyakorlati kivitel nehézségeivel, ezekre fekteti a fősúlyt és belső tartalom helyett a színkeverés, a kép vagy szobor kidolgozása, a rimek összecsendése, az előadó művész gyakorlati ügyessége, minikajja kott le minden figyelmét, szóval ha egész érdeklődése, csupa ilyen külsőeségek mérlegelésében merül ki. És ez tényleg hatalmas érv a dilettantizmus támadóinak álláspontjuk támogatására. Goethe sem igen tisz-
teltte meg a műkedvelés törekvő bajnokait avval az állítólagos nyilatkozatával, hogy aki el akarja

rontani műérzékét, kezdjen csak el szorgalmasan dilettánskodni.

Egy epés német így jellemzi a dilettánst: „Dilettáns az a derék férfi, aki olyasmiben találja mulatságát, amibe nem ért.”

Szó sincs róla, hogy minden kontár „művészkedőnek” pálmát akarnánk itt nyújtani. Tanulást, még pedig szakavatott vezetés mellett való szorgalmas tanulást és bizonyos érettséget várunk a dilettánstól is úgy felfogásban, mint annak gyakorlati érvényre juttatásában. De magára a szerzőre nézve még az ilyen sikerültebb dilettans műnek is kevésbé önmagában rejlik az értéke, mint inkább annak létre jötte közben felébredt azon lelki folyamatban, amit a műérzek csiszolásának hívunk. A műérzek nemesítésének nem egyetlen, nem is legtekéletesebb módja a műkedvelés, de ezen a téren jelentékeny szerepe van. Sok művészi szépet látni, sok jót hallani: ez volna a műérzek nevelésének iskolája. De ki jut ilyen szerencsés helyzetbe? És még ekkor is alighanem nagyon felszínes marad az a műterlem, amely csak mások műtermékein nőtt fel, de az elemekbe nem merült el, a kezdet kezdetével nem vesződött.

Drága kincs a műérzek, kevés halandóknak irigylésre méltó tulajdona. A klasszikus zene, festészet, szobrászat bálványozott nagymestereinek neve a legtöbb ember előtt éppen csak ismert név, minden háttér, minden tartalom nélkül. A sok homlokonszóolt mester küzd, dolgozik — es az elismerésnek oly kevés virága terem túl-
aradt szívük vérehullásán! De aztan ostorozzák is a profán tömeget. „Ez a mű olyan mint a tukor: ha majom kandikál belé, nem nézhet ki onnan egy apostol!” — írja egyik nyíltszívű műkritikus.

Egy kis kitérőt téve tekintsünk el most a természetfölötti isteni nyilvánkozattól: a csodatetelektől. Miből is alakította ki az ember az istenség fogalmát? A következetes, a bölcs, a kifarukszhetetlen természet törvények összességéből a tudós; az emberiségnek ősidők óta táplált ösztönyszerű vágyából valami felsőbb, tökéletes lény elismerésére és a belénk oltott lelkiismeret szavából a félelkuvar: az eszményi szép kultuszából a művész. Mind a három meggyőző uton jár es végcéljuk egy. Most mikor istent az emberrel összekötő kapcsolót: a vallásos érzést megerzekitemi törekvésünk, előlépnek a muzsák szószolói, a művészek és mennyei színekben ekeskedő képzeletviláguk kincsesházából megajándékozzák az utókort egy mielői Venuszsal, egy sötini Madonnával, egy Ecce Homoval... De lépten-nyomon mit látunk? A teremtes koronája az utszelre idomatlan köszöbről, lakásába ugynevezett szentképeket állított, melyeknek legtöbb-
ször már a tárgya is rendkívül együgyű, művészi szempontból tekintve pedig éppenséggel kétségbe-
ejtőek. Ilyen kezdetleges, ilyen röghöz tapad a tömeg vallásos érzése, mint ezek a naiv ábrázolások jelképezik! Oh ha a műérzek csiszolása a vallásos érzést is nemesíteni tudná, akkor a művészet a megváltás munkájának egy nemét végezné.

Szinte önkénytelenül előtérbe lép az az el-
lenvetés, hogy művészi szépre csak a vagyono-
sok áldozhatnak. Nem is megítéshetetlen műkin-
csekről van itt szó, hanem mégis valami türhe-
tőbb alkotásról, mint azok a durva izléstelenségek,
amelyek egyébként sokszor még drágábbak. In-
kább keveset, de jót!

Es most lehetetlen meg nem emlékeznünk a dilettáns apró műtárgyairól, amelyekkel lakását olyan szívesen benépesíti, környezetét intim melegséggel, az ő nemesen érző szívének sajátos egyéni varázsával árasztja el, — meg azokról a kellemesen szórakoztató házi zeneprodukciókról. Dilettáns nélkül hány család volna kénytelen nélkülözni a művészet legelemibb élvezeteit is.

Tekintettel a műkedvelő képességeinek általánosan alacsonyabb színvonalára, kívánatos, hogy erejéhez mért feladatokat tűzzön maga elé és képzőművészet helyett esetleg csak az iparművészet terén maradjon, hol a művészi irányu tevékenység nem öncél, csak disztító.

A világraszóló mesterművek pedig hadd maradjanak templomok, muzeumok birtokában, de azért azok is közkincsei az értelmes látogatóknak.

Végre nem is lehet mindenkinek célja, hogy szokatlanul nagyszerűt alkosszon, mint a

zsenik, a szellemóriások, de igenis kell, hogy mások kiváló produktumait megértjük, méltaságuk és élvezni tudjuk. Ez az élni tudás művészete.

Annak a fényesen tündöklő Géniusznak különben két sötét oldala is van.

Az egyik fiziológiai természetű. Már Aristoteles említi, hogy nem volt még nagy elme, melyben keverékül ne lett volna bolondosság. Persze ezt ilyen általánosságban különös volna hangoztatni, hacsak olyanféle furcsaságokra nem célzott, mint manapság a művészek hosszúra hagyott firtei, széles karimájú kaalpjai, — bár legújabbban Lombroso a bizonyítékok egész tömegével felfegyverkezve mutat rá, hogy a lángelme az agy tulzgatottságából eredő beteges állapot. Csakugyan, mintha a zsenit csak egy lépés választaná el az elmezsavartól és hányának az élet-történetében olvassuk, hogy ezt a határt átlépte, a lángelme előbb lobbant ki, mint az élet szövetke, örökös éjt borítva az élő halottra. Talán nem is annyira a tulhajtott szellemi munka ragadja őket ellenállhatatlan erővel szomorú végzetük felé, balsorsuk csirjára velük született, az igazgyöngy és a lángész kóros elváltozás terméke, de olyan irányban, amelyet nagyra becsülünk, bámulunk.

A művész-zsenik másik gyakori fogyatékosága az egyoldalúság. Eltekintve attól, hogy szellemi erőik közül általában a széperzékük és képzeletük fejlődött tulsulya egyebek rovására, magának a művészetüknek hivatásszerű művelése annyira leköti minden idejüket és képességeiket, hogy más téren szükségkép visszamaradnak. Igaz, hogy a szellemi munka bármely ágában nagy eredményeket felmutatni, vagy éppen uttörő szerepet vinni csak beható és egy bizonyos irányban összpontosított működés útján lehet; de amilyen értékes az ilyen egyoldalú erő kifejtés a közszempontból, olyan ritkán hálálja meg magának a munkásnak ezt a tiszteletre méltó önfeledkedését. Mert az a tulfeszített ideg-élet aligha kedvezőbb az általános, bár szerényebb ismeretek és képességek derűs, színes világánál és a babér ritkán szokott hullani, akkor is talán csak a szellemi harcossá sirja föl.

Amint nem mély tudás, hanem az az élénk érdeklődés a műveltség mérőfoka, mellyel valaki tudási körének határvonalaival tágabba és tágabba iparkodik kibelyezni: épp úgy az ismeretek nyújtotta lelki gyönyörűségeink is evvel a sokoldalú érdeklődéssel párhuzamosan nőnek. Az élet örömeinek nem olyan arányban vagyunk részesei, amint kínálkoznak, vagy éppen fáradsággal, anyagi áldozatok árán mesterségesen felhajtás-vezük őket, hanem amilyen mértékben fogékonyak vagyunk irántuk. Nem a kívülvilágban van az örömeink forrása, hanem mi bennünk magunkban. Ez a körülöttünk pompázó reális világ csak annyiban létezik ránk nézve, amennyiben jelenléte értékelné tudjuk, amennyiben benyomásai a bennünk élő „kis világban” visszhangra találnak. A nap pazar bőkezűséggel szórja sugarait ibolyára, sárra egyaránt: de csak az ibolyát neveli bájossá, illatosná.

T. E.

IRODALOM.

Károly Ignác könyve.

Ha jól emlékszem rá, e lap hasábjain esett már szó erről a kis könyvecskéről. A mult iskolai év végén a kiváló pedagógus szerző személyesen juttatta kezeimhez egy példányát, tudva azt, hogy a tanuló ifjuság minden ügye iránt érdeklődöm. Nagy örömmel, igazi lelkesedéssel lapoztam végig a kis „aranykönyvecskét”, melyből, alig hogy megjelent 400 példányt rendelt meg „fainak utavalóul” a színidőre az ifjuság lelkes barátja Majláth erdélyi püspök. Akkor csak egyet sajnáltam s ezt szerzőnőnk rögtön meg is említettem: a könyvecske kizárólag fiuk számára készült s néhány sora alkalmatlanná tette arra, hogy a leányifjuság részére irrottnak is tekintessék. Szerző már akkor megígérte, hogy e hiányon segíteni fog s most ígéretét be is váltotta. Sőt többet tett. Komoly szülők és pedagógusok meghallgatásával

nemcsak a leányifjuság számára írta át művét, de azt pattingos versékbe szedve kis gyermekek számára is hasznossá tette.

A könyv első lapjain *Városva éresek, Mayláth és Prohászka* püspökök: ajánlásai olvashatók s orvosi szempontból dr. *Mészöly József*, Fejérmegyei tiszt. főorvos szól róla meleg, elismerő szavakkal. Hogy miről van szó e kis könyvecskében? Mindenről, ami az ifjuság testi-lelki épességével, földi és örök boldogságával összefügg. Egészségügyi jótanácsok, öltözködés, modor, szülők, tanítók iránti kötelességek, istenfélelem, barátság, hazaszeretet: mind hangot nyerne e kis mű lapjain, mely valóságos kincseshányja egy, az ifjuság boldogságán szívvél-lélekkel csüngő tanár és nevelő gazdag tapasztalatainak. A könyvecske immár három alakban (fiuk, leányok és kis gyermekek számára) kapható. Ugy kötétt, mint füzött példányokban. Az ára potomság (füzött példány 20 fillér), kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél Zircen. *Szülők, kiknek egészséges, vidám, rózsásarcu fiaik, leányaik vannak* s őket ilyeneknek akarják látni a jövőben is, ne mulasszák el e kis könyvecskét kezeikbe adni most, az iskolai év elején. Akár csak nevelőt fogadnának gyermekeik mellé.

D. J.

Anyakönyvi statisztika

1906. augusztus hó 25-től szeptember hó 1-ig.

I. Születés.

Született: 12 törvényes fiú, 12 leány; törvénytelen fiú: 2, leány: 0; halva született törvényes fiú: 0; leány: 0; törvénytelen fiú: 0; leány: 0. — Összesen: 27.

II. Halálozás.

Elhalt: 7 fiú, 9 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiú: 5, leány: 1, törvénytelen fiú: 0, leány: 0; 7 éven felüli fiú: 2, nő: 8. — Összesen: 16.

E szerint a születés a halálozást 11-gyel mulja felül. *Elhaltak:* Szegfü Erzsébet r. k. 9 hónapos, Zámoly-utca 60 sz. — Beke János r. k. 7 éves Homokosor. — Özv. Havelka Józsefné, Kálinger Mária r. k. Malom-utca 14 sz. — Rostási Szabó Ferenc r. k. 2 hónapos Sütő-utca 15 sz. — Bebesi István r. k. 2 napos, Vásártér 10 sz. — Visi József r. k. 6 hónapos, Temető-sor 21 sz. — Hegedűs István r. k. 12 éves, Szeder-utca 45 sz. — Boksitz József r. k. nyug. főkalauz 70 éves, Szent-György kórház. — Özvegy Somogyi Mihályné, Ujvári Lidia r. k. 66 éves, Jancsár-utca 14 sz. — Bocsák István r. k. 20 napos, Sütő-utca 26 sz. — Tóth Margit r. k. 20 hónapos, Rác-utca 16 sz. — Farkas Mária r. k. 18 éves, Szent György kórház. — Nyerges Bogárné Józsefné, Fülöp Mária, r. k. 36 éves, Szeder-utca 4 sz. — Özvegy Szabó Andrásné, Lits Julianna, r. k. 78 éves, Szent György kórház. — Özv. Heller Józsefné, Löwinger Róza izr. 80 éves, Vásártér 28 sz. — Grómann Franciska, r. k. 88 éves, Szent György kórház. — Badics Róza 19 éves, Szent György kórház. — Vinkler Mátys r. k. 4 városi jav. úgynök 56 éves, Széchenyi-utca 19 sz. — Béla János, r. k. 16 hónapos, Selyem-utca 25. — Horváth József r. k. 7 hónapos, Deák Ferenc-utca 18 sz. — Kovács Apollónia, r. k. 32 éves, Szent György kórház.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

F. Gy. Gyuró. A mint látni méltóztatik, mi erősen tartjuk az elvet, hogy a gyorsaság bosszorkányság. Egyik helytől-től körülbelül a másikig zötyögött el az idő gyors taligája, a míg a válasz megérkezett. Egyebként pedig tudtuk, hogy a Jölog nem sürgős s hogy mi abszolút nem segíthetünk benne. Azt tetszik kérdeni, hogy a Magyar Jelzalog Hitelbank részvényei, a melyről becses lapunk hirdetési rovatában igen szép dícséretet zengtek — jök-e, vagy nem jök-e? Mert mi dícsértük, Budai Barna képviselő ur pedig leszóltta őket. Erre egyszerű a feleletünk. A szerkesztőség a hirdetési rovatért egyáltalán nem vállal felelősséget. A hirdetés rovat olyan, mint a fehérvári vásártér. A város bérbeadja, de nem felel arról, hogy jó, avagy nem jó árut árul-e rajta a kereskedő. A mit mi nyilvánvalólag tudunk, hogy rossz — legalább mi — nem közöljük, de hát miként volna módunk meggyőződni a Jelzalog Hitelbank részvényeinek jóságáról? Kérem, mi részvényekről legfeljebb áldomunk s ha látjuk őket, legfeljebb a bankok kirakatában látjuk. A

mi pénzügyi műveletei uk a hátralékos előfizetők körül me-
űnek ki. Ők azon gonoszok, a kik szende álmaink rózsá-
szirmai megépedesik s a rózsasájt helyett tövissel szurkálják
meg kacsóinkat és szívünket. Nem célasz akar ez lenni,
hiszen 2n ama fenklőt jellemek közé tartozik, a kit sohasem
kell se égre, se földre kérve kérni, hogy emlékezzék erszé-
nyünk sorvadására. De vannak oly kámbályban tévelygő
elkek, a kiket még a pusztában hiáltó, sőt a megjéző
oroszeleány hangja se hat meg, hiába a kérés, hiába a fenye-
getés, rajt ábusznak a fülükön s előfizetés helyett hátul
fizetnek s még rossz vicceket is gyártanak, hogy növeszténé
Allah bozontosra a szakálukat! Mindezt azért mondtuk el
Péternek, hogy Pál tanuljon belőle.

Csödtömeg eladási hirdetmény!

Vb. Sándor Jenő hercegfalvai volt kereskedő csödtömegéhez tartozó s a leltárban 1—540 tétel alatt foglalt s 5379 korona 68 fillérre becsült rőfös, fűszer, vas, edény, norinbergi üveg és egyéb árukból álló áruraktár bolti felszerelések és állványok a csödválasztmányának 1906. évi augusztus hó 18-án kelt határozata s a csödbíróság 6037 | p. 1906. sz. alatt kelt végzése alapján ajánlati verseny útján eladatnak.

Az ajánlatok zárt borítékban folyó évi szeptember hó 11-ik napjának délután 5 órájáig alulírott nál nyújtandók be. Minden ajánlattevő tartozik a becsérték 10%-át készpénzben az ajánlattal együtt tömeggondnok kezébe bantapénzzel letenni.

A leltár tömeggondnoknál bármikor megtekinthető. Az áruraktár tömeggondnok közbenjöttével folyó évi szeptember hó 12. napján a helyszínen (Hercegfalván) d. u. 5 óráig megtekinthetők, mikor az érdeklődők ajánlataikat azonnal be is adhatják.

Az ajánlatok felett a végleges választmány folyó évi szeptember hó 12-ik napján d. u. 5 órakor tartandó ülésében határoz; jogában állván a választmányának az ajánlatok felett újabb szóbeli ajánlati versenytárgyalást tartani.

A csödválasztmány és a tömeggondnok sem az árak mennyisége, sem a becsérték helyességeért nem szavatol.

Vevő tartozik az ajánlat elfogadása után a vételárat s a vételi illetéket tömeggondnok kezébe azonnal lefizetni s a helyszínből az árukat elszállítani.

Székesfehérvár, 1906. aug. hó 28-án.

Dr. Arany Lajos, ügyvéd

mint Vb. Sándor Jenő csödtömeggondnok.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség b. figyel-
mébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruga-
nyos hintókból és különböző üzleti
kocsikból. Javításokat a leggyorsab-
ban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,
Székesfehérvár, Tolnai-utca 16.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

VÁSZON-ÁRUHÁZ MEGNYITÁS!

Van szerencsém a nagyjérdemű közönség becses tudomására hozni, miszerint Székesfehérvárott, a Barátok épületében (azelőtt Özv. Hanel Antalné-féle üzlethelyiség) egy a mai kor igényeinek megfelelő

Vászon-üzletet

nyitottam, raktáron tartok nagy választékban elsőrendű Szepességi, Liptószentmiklósi és Rózsahegi vásznak és sifonokat, Damask ág- és asztalneműek, kávék terikékek, fehér és színes vászon-zsebkendők, törülközők, törülkendezők, kanavásznak, pique, zsinóros atlasz és jól mosható divatos színes parget, ugy a legfinomabb ing- és blúz-zsefeket. Továbbá dús választék ág- és asztalterítőkötől, ablakfüggönyök, szőnyegek, házilag készült paplanok, matrac-szövetek és roletta-vásznakban.

Menyasszonyi, gyermek-, csecsemő-kelengyék és úri fehérneműek a leggyorszerűbbtől a legdiszesebbig készíttetnek.

Elsőrangú összeköttetésem következtében azon kellenes helyzetben vagyok, hogy nagyra-becsült vevőimnek mindenkor a legjobb, legfrissebb árut a legelőnyösebb árban számíthatom.

Vállalatomat szíves jóindulatukba ajánlva

Kiváló tisztelettel

Sövegjártó Jánosné,

törvényszékiileg bejegyzett cég tulajdonos.

Ugyanitt egy tanuló felvétetik.

Székesfehérvári első Butorraktár

Sas-utca 6. szám,
a „Fekete sas” szállodával szemben.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönségnek a már 40 éve jó hírből álló saját készítményű

kárpitos és asztalos BUTORAIMAT

nagy választékban, szilárd és izlés-teszteljes kivitelben, pontos kiszolgálás és jutányos árakban ajánlani.

Nemkülönben e szakmákban vállalkozom kívánatra külön rajzok szerint elkészítendő mindenemű kárpitos és asztalos munkákra helyben és vidéken.

Teljes tisztelettel.

Füstér Imre.

Hirdetések jutányos áron felvételnek a kiadóhivatalban. Szt-István-tér 1.

Uszoda-megnyitás!

AZ

„Árpád-fürdő”

szabad uszodája május hó 2-án reggel megnyitott. Az uszoda vizének hőfokát mindenkor a levegő hőfokához alkalmazzuk. Bejárat a Kossuth-utcaról és a csatorna-partról.

Fürdés ideje:

FÉRFIAKNAK reggel 6 órától 8 óráig és déli 12 este 7 óráig.
NŐKNEK délelőtt 8 „ fél 12 óráig.

Jegyek ára:

Felnőtteknek saját ruha és lepedő használatával . . . 30 fill.
uszóruha és lepedővel . . . 50 „
Tanulóegy közös vetkőzőben d. u. 3 órától 5 óráig saját ruha használatával . . . 20 „
uszóruha és lepedővel . . . 35 „
Idényegy saját ruha használatával . . . 16.— kor.
ruha és lepedővel . . . 24.— „

Uszás tanulás:

Beiratási díj . . . 2.— kor.
azonfelül minden leckéért az uszómesternek . . . —30 fill.
Ruhaörzési díj egész idényre . . . 2.— kor.

A VIZGYOGYINTÉZET MEGNYILT.

Részletes ismertetése a fürdő pénztáránál kapható.

Az Árpád-fürdő r. t. igazgatósága.

RÉTAY ÉS BENEDEK

Oltárépítő és templomberendezési műintézete, egyházi szerek és zászlók gyára, elvállal templomok teljes berendezését, felszerelését, kifestését és kikövezését.

BUDAPEST, IV., VACI-UTCA 59. SZ.

Megrendelhetők:

Nevjegyek, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítók, számlák, címkek és levelepapírok borítékokkal.

Árjegyzékek, korlevelek, hirdetések és fatragaszok.

Évi jelentések, mérlegek, kimutatások, hivatalos nyomtatványok és gazdasági lapok.

Rovatolt tablózatok számadásokhoz és nyilvántartásokhoz.

Ropritatok, füzetek, könyvek, folyóiratok, nagyobb művek stb.

Allami és magánhivatalok részére szükséges mindennemű nyomtatványok; továbbá hivatalos level- és okmányborítékok minden alakban stb.

EGYHÁZMEGYEI KÖNYVNYOMDA

SZÉKESFEHÉRVÁROTTI,

☐ KOSSUTH-UTCA II. SZ. ☐

Készít a legfinomabb kivitelben minden néven nevezendő

könyvnyomdai munkákat

tisztán és csinosan, a leg-

☐— jutányosabb áron. —☐

Raktáron tart:

Keresztelési, bérmentési, eljegyzési, esketési és halálzási anyakönyvi íveket; továbbá alapítványi és templomszámadási íveket merített papíron.

Keresztelési, esketési és halálzási anyakönyvi kivonatokat.

Templomszámadási jegyzőkönyveket, írtató- és postakönyveket.

Előcsatoló leveleket, eljegyzési bizonyítványokat, családi értesítőket, keresztelési kivonatokat.

Misعالpítványi leveleket. Bérmentjegyeket stb.

A könyvekhez szükséges nyomtatványok tetszés szerint fűzve, kötve vagy ezek nélkül szállíthatnak.

KRONSTEIN KAROLY

Cs. k. oszt. szab.

Beos 111/1. Hauptstrasse 120. Magy. kir. szab.

Homlokzat-festékek.

Viharmentes. Mészben oldható, épületek mázolására. 49 árnyalatban, kilója 24 fillértől feljebb. 1 kiló elegendő 10 négyszögméternek kétszeri mázolására.

Mosható mázolások.

ugymint zománc, homlokzatfesték, száraz és lapidonfesték, pép-nemű, 50 árnyalatban, vízben mosható. egyszeri hevónásra fed, színét nem hagyja.

Költségar négyszögméterenkint 5 fillér. Meglepő siker.

Kimerítő prospektusok és mintalapok ingyen és bérmentve.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.